

Tiș'a BeAv - O zi de „doliu național” în Israel [anul 5781]

Duminica viitoare va fi ziua a noua a lunii Av din calendarul evreiesc, o zi care tradițional este socotită ziua tuturor catastrofelor care s-au abătut asupra poporului evreu de-a lungul anilor.

În această zi se păstrează toate obiceiurile de doliu. Este cea mai lungă și mai severă zi de post a anului, cam 25 de ore și jumătate fără mâncare, dar mai ales fără băutură, într-o căldură infernală. Este unul din cele cinci posturi anuale pe care evreii sunt obligați să le țină, în afara postului de Iom Kipur. Patru dintre ele apar în Vechiul Testament. Porunca ne este dată de profetul Zaharia și toate sunt legate de aceleași evenimente istorice cutremurătoare de care poporul evreu este șocat până astăzi – distrugerea primului și celui de al doilea Templu în aceeași zi a anului, la o distanță de peste 500 de ani. Al cincilea post ne este poruncit în Talmud și este legat de un eveniment din Vechiul Testament – Estera și unchiul ei i-au salvat pe evrei de la distrugere. Primele patru sunt legate de o catastrofă, pe când al cincilea este legat de o salvare. Semnele de doliu încep cu câteva zile înainte: oamenii nu fac petreceri sau nunți, nu ascultă muzică, nu poartă haine noi și mai ales pantofi noi, nu se bărbieresc, nu se tund, nu mănâncă carne.

Seara, după începutul postului, se citește din Vechiul Testament cartea *Plângerile lui Ieremia* sau în originalul ebraic *Eicha*. În Israel ea se citește în afara sinagogilor și în fața Zidului Plângerii, unde se adună mii de evrei, stau pe jos în semn de doliu, în fața ultimelor rămășițe ale celui de al doilea Templu, și plâng distrugerea primului și celui de al doilea Templu. În multe orașe această carte se citește în piața centrală. La Tel Aviv ea se citește în Piața Rabin din fața primăriei. Se adună acolo sute de tineri care au adăugat la lista nenorocirilor și asasinatul lui Rabin. Ei stau toată noaptea și discută despre patrimoniul lăsat de Rabin.

De ce postul și doliul din această zi sunt atât de aspre? După Mișna (o parte din Talmud), poporul evreu a suferit cinci catastrofe majore, bineînțeles până la apariția acestei cărți în jurul anului 185 e.n.

Prima nenorocire s-a petrecut în al doilea an de la ieșirea evreilor din Egipt, [odată cu întoarcerea celor doisprezece oameni trimiși să iscodească Țara Făgăduinței](#). Zece dintre ei au defăimat țara, povestind tot felul de grozăvii, pentru ca populația îngrozită să refuze să intre în țară. Doar doi au povestit adevărul – belșugul și frumusețea meleagurilor. Ca pedeapsă au primit 40 de ani de rătăciră prin pustiu, până când oamenii vor fi înlocuiți de o nouă generație care să nu mai gândească și să nu se mai poarte ca niște sclavi. Talmudul ne spune că acest eveniment s-a petrecut în ziua de 9 Av.

A doua nenorocire s-a petrecut în anul 586 î.e.n. – [distrugerea primului Templu](#) de către armata babiloniană a împăratului Nabucodonosor al II-lea. O mare parte a poporului a fost exilată în Babilon. Exilul a fost relativ scurt. După 70 de ani persanii care cuceriseră între timp Babilonul le-au permis evreilor să se întoarcă în țara lor. Numai că evreii nu s-au prea grăbit...

A treia nenorocire s-a petrecut cu în anul 70 e.n. – [distrugerea celui de al doilea Templu](#), în timpul celei mari revolte a evreilor împotriva romanilor. Templul a fost distrus de armata romană condusă de Titus. La întoarcerea lor la Roma, învingătorii au intrat în oraș pe sunetele trompetelor triumfale; festivitatea a fost perpetuată pe Arcul

de Triumf al lui Titus, pe care se văd și astăzi comorile jefuite de romani din Templu, printre care prețioasa *Menora*.

A patra nenorocire s-a petrecut în anul 135 e.n., în timpul revoltei conduse de Bar Kohba. A fost ultima revoltă împotriva romanilor și s-a terminat cu o catastrofă – expulzarea finală a evreilor din țară. În ziua de 9 Av, [cetatea Beitar](#), ultima redută a lui Bar Kohba, [a căzut în mâinile romanilor](#). Mulți credeau că Bar Kohba este Mesia, dar acest lucru s-a dovedit fals.

A cincea lovitură este urmarea directă a celei dinainte. A două zi după înfrângere, [cetatea Beitar a fost rasă de pe fața pământului](#) și întreaga populație a fost măcelărită. Ordinul l-a dat guvernatorul roman al Iudeii, Rufus. Tot el a construit pe ruinele Ierusalimului colonia romană, păgână, Aelia Capitolina.

În tradiția evreiască sunt amintite și alte nenorociri care s-au abătut asupra evreilor chiar în această zi, sau într-una apropiată. Amintesc doar câteva:

- [Expulzarea evreilor din Anglia](#). În 9 Av, 18 iulie 1290, regele Angliei Eduard I a ordonat expulzarea tuturor evreilor până la 1 noiembrie. Cine rămâne va fi executat.
- [Expulzarea evreilor din Franța](#). În 10 Av, 22 iulie 1306, regele Franței Filip al IV-lea cel Frumos a ordonat tuturor evreilor să părăsească țara până într-o lună.
- [Expulzarea evreilor din Spania](#). În noaptea de 8 Av, 31 iulie 1492 s-a încheiat răgazul de patru luni în care evreii trebuiau să părăsească Spania. De la căderea primului Templu și până în zilele noastre evreii din toate colțurile lumii țin în această zi un post strict și o zi de doliu în amintirea tuturor catastrofelor care s-au abătut peste evrei. În Israel caracterul special al acestei zile este simțit imediat. Într-o țară în care autostrăzile sunt blocate de numărul imens al mașinilor, mai ales dimineața și seara, traficul rutier este cu mult redus față de o zi obișnuită. Cu toate că munca este permisă, foarte puțini lucrează. Fiind în toiul verii, unii ar prefera să meargă la mare, dar în această zi religia interzice accesul la mare. Nici măcar persoanele care nu respectă religia nu merg la mare, poate din cauza unor superstiții, iar plajele sunt pustii.

Toate locurile de divertisment sunt închise timp de cel puțin 24 de ore: restaurante, baruri, cafenele, cinematografe, teatre etc. Posturile de radio și televiziune transmit programe istorice, mai ales despre soarta celor două Temple. Se ascultă muzică lentă și tristă.

[Dar profetul Zaharia spune că va veni o vreme când doliul și bocetele se vor transforma în sărbătoare și veselie. Poporul evreu trăiește cu speranța de reînnoire și pace.](#)

A apărut în revista „Baabel”, iulie 2021